

Okruhy ke SZZ pro studenty bakalářského studia oboru Sociální pedagogika – kombinované studium

(platné pro studenty přijaté ke studiu v akademickém roce 2008/2009 a později)

SZZ sestává z dílčích disciplín:

- 1) Sociální pedagogika**
 - a) **Obecné otázky a metodologie sociální pedagogiky**
 - b) **Aplikované otázky sociální pedagogiky**
- 2) Pedagogika – širší vědní základ**
- 3) Aplikovaná psychologie**
- 4) Obhajoba bakalářské práce**

Student si vylosuje dvě otázky ze sociální pedagogiky, přičemž vybírá po jedné otázce z kategorie a, a b) a po jedné otázce z ostatních předmětů. Na obhajobu BP se student připraví podle dané struktury. Ke každé otázce si student připraví požadované praktické příklady a úkoly, nebo předloží příslušné práce ze svého portfolia, které nastřádal během celého studia.

1) SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA

a) Obecné otázky a metodologie sociální pedagogiky

- 1) Sociální pedagogika jako vědní disciplína, její vztah k příbuzným a participujícím oborům (sociální práce, sociální a kulturní antropologie, sociální politika, sociální psychologie apod.). Vymezení sociální pedagogiky v současnosti (např. v ČR, SRN, Polsku, na Slovensku), aktuální oblasti jejího zájmu.
- 2) Historické aspekty vzniku a rozvoje sociální pedagogiky (např. J. J. Pestalozzi, G. A. Lindner, P. Natorp). Kořeny sociální pedagogiky v historických koncepcích dějin a významných představitelů, výchovné koncepce D. Bosca, A. S. Makarenka, E. T. Setona, R. Baden-Powela, J. Foglara apod. (*Předpokládá se znalost minimálně tří děl výše uvedených autorů a jejich filozoficko-pedagogický rozbor.*)
- 3) Vztah sociální pedagogiky a sociální práce (situace u nás, na Slovensku, v Polsku, SRN, tzv. anglosaské pojetí). Cíle, metody a prostředky sociální pedagogiky, její význam pro rozvoj pedagogické teorie a edukační praxe.
- 4) Pojetí a funkce výchovy (edukace) v životě člověka a ve společnosti (biologická a společenská determinace výchovy, vztah socializace a výchovy, průběh a obsah socializace, sociální role, historické proměny sociálních rolí, současné požadavky na výchovu pro plnění sociálních rolí, teorie sociálního vyloučení apod.).
- 5) Základní rysy soudobé edukace a její globální, environmentální, teritoriální a lokální dimenze. Vzájemný vztah výchovy a prostředí, typologie prostředí, tzv. přirozené prostředí výchovy. (*Předpokládá se doložení vlivu prostředí na výchovu na základě studia primárních pramenů významných filozofů a pedagogů.*) Vztahy mezi základními faktory vývoje člověka (dispozice, materiální a sociální prostředí, výchova).
- 6) Profese (tzv. profesiogram) sociálního pedagoga. Vymezení jeho pracovních činností a kompetencí, přípravy a možnosti uplatnění. Pomáhající profese.
- 7) Výchova jako rozvoj základních kvalit osobnosti v profesi sociálního pedagoga. Výchova, vzdělávání, zájmové vzdělávání, edukace. Rozvoj a výchova jednotlivých kognitivních procesů (myš-

- lení, vnímání, pozornosti, představitivosti a paměti), rozvoj nadání a tvořivosti, rozvoj charakterových vlastností člověka. (*Student si připraví konkrétní ukázkou výchovných činností zaměřených na rozvoj jedné ze složek osobnosti včetně metodického rozboru.*)
- 8) Životní styl a jeho utváření, kvalita života. Vymezení pojmů, faktory utvářející životní styl, struktura životního stylu, výchovné metody a principy, význam rodinného společenství při výchově ke zdravému způsobu života. (*Student doloží na konkrétní kasuistice, např. srovnání dvou výchovných rodinných modelů, příklady z praxe apod.*)
 - 9) Speciální pedagogika jako vědní disciplína. Pojetí, postavení v systému vědních oborů. Stručný přehled historie péče o postižené; klasifikace a trendy vývoje. Integrace/inkluze jako cíle speciální pedagogiky
 - 10) Integrovaný pedagogicko-psychologický poradenský systém. Role speciálně-pedagogických center, středisek výchovné péče a dalších zařízení v diagnostice a intervenci jedinců se znevýhodněním. Ústavní péče, funkce výchovných, speciálních výchovných a diagnostických ústavů, specifikum pedagogické práce, hledání východisek a možných alternativ. (*V čem spatřujete klady a zápory ústavní péče. Existuje podle vás jiná alternativa pro děti, které se ocitly bez rodinného zázemí?*)
 - 11) Styčné body speciální a sociální pedagogiky (pedagogiky volného času). Integrace, inkluze jako společný cíl obou vědních oborů. Možné linie spolupráce speciálního a sociálního pedagoga. Sociální znevýhodnění ze sociálně-pedagogického a speciálně-pedagogického pohledu.
 - 12) Etopedie jako hraniční disciplína mezi speciální a sociální pedagogikou. Vymezení, trendy. Specifika projevů dítěte s poruchami chování; klasifikace a etiologie poruch chování. (*Student prokáže znalost systému odborné pomoci dítěti s poruchami chování a jeho rodině včetně nařízené ústavní a ochranné výchovy.*)
 - 13) Rodina jako primární socializační činitel, vymezení, funkce a poruchy funkcí v rodinném prostředí, charakteristika současné rodiny 21. století. Pojem rodičovské zodpovědnosti, omezení, pozastavení, zbavení rodičovské zodpovědnosti. (*Zamyslete se nad otázkou nenahraditelnosti rodiny, jaký je váš názor na často diskutovanou otázku výchovy dětí stejného pohlaví. Jak budete řešit situaci, pokud zjistíte, že dítě je týráno takovým způsobem svými rodiči, že to ohrožuje jeho život?*)
 - 14) Náhradní rodinná péče, její historický vývoj, definice, rozdělení jednotlivých typů NRP, legislativní zázemí, aktuální problémy. Osvojení, druhy, podmínky pro osvojení, osvojitel, osvojenec, pěstounská péče, předpoklady pěstounů a osob vhodných k osvojení, orgány věcně příslušné evidence a výběru pěstounů a osob vhodných k osvojení. (*Jaké jsou nejčastější motivy přijetí dítěte do náhradní rodiny. Dokázali byste vy sami přijmout dítě z dětského domova do NRP?*)
 - 15) Listina základních práv a svobod, pojem, členění, obsah, úpravy. Úmluva o právech dítěte, její historie, obsah právní úpravy úmluvy. Orgány sociálně-právní ochrany dětí, jejich práva a povinnosti, zdroje právní úpravy.
 - 16) Mládež jako specifická skupina, hodnotová orientace mládeže, subkultury mládeže. (*Pokuste se nastínit možnosti trávení volného času mládeže. Vytvořte přehled institucí se sociálně pedagogickou dimenzí, které nabízejí aktivní trávení volného času.*)
 - 17) Penitenciární a postpenitenciární péče, alternativní tresty. (*Definujte jednotlivé kategorie věznic, v čem spočívá úloha sociálního pedagoga v těchto zařízeních, jaké činnosti byste zařadili do denního režimu odsouzených. Zaměřte svoji pozornost k resocializačním programům odsouzených.*)
 - 18) Problematika bezdomovectví, příčiny, osobnost bezdomovce, sociální vztahy, somatická rizika, perspektivy a možnosti. (*Pokuste se navrhnout možnosti řešení vzniklé situace, vyjmenujte zařízení, které se problematikou pomoci bezdomovcům profesionálně zabývají.*)
 - 19) Fenomén stárání a stárnutí, vícegenerační soužití, postavení seniorů ve společnosti, možnosti vzdělávání a trávení volného času seniorů ve městě a na vesnici. Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách se zaměřením na oblast seniorských skupin. (*Specifikujte zařízení, ve kterých mohou senioři důstojně strávit podzim svého života, např. domovy důchodců, penzióny, domy pokojného stárání, stacionáře, léčebny pro dlouhodobě nemocné, hospicové zařízení apod. Jaké je uplatnění*

sociálního pedagoga a sociálního pracovníka v těchto institucích? V jakých aspektech a jak vymezuje Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách zkvalitnění péče o tyto skupiny obyvatel?)

- 20) Poznávání a výzkum pedagogických a sociálně pedagogických jevů. Srovnání s jinými vědními obory, různá paradigmaty zkoumání (kvalitativní a kvantitativní). Informační zdroje odborné vědecké práce, typy pramenných a literárních zdrojů (bibliografie, recenze, rešerše, primární a sekundární prameny). *Zvolte předmět výzkumu z oblasti sociální pedagogiky a pokuste se ke stejnému sociálnímu jevu odůvodnit kvalitativní a kvantitativní přístup.*
- 21) Práce s odbornou literaturou a elektronickými dokumenty (typy citací, excerpta a konspekt, elektronické vyhledávací služby), prezentace výsledků výzkumných šetření a typografická úprava odborné a vědecké práce (měření pedagogických jevů, tabulace a grafické znázorňování). *Jaké jsou odlišnosti v prezentaci kvalitativních a kvantitativních dat? Jak můžeme popularizovat takové výsledky? Připravte si dva různé příklady.*
- 22) Metody vědy, cíle vědeckého zkoumání, věda a vědecké teorie, vědecká práce jako vytváření poznatků a jako cesta k objevům (metoda tradice, autority, apriori, vědy). *Ke každé z metod uveďte adekvátní příklad.*
- 23) Problémy a hypotézy, obecnost a specifčnost problémů a hypotéz (možnosti problémů a hypotéz, hodnoty a definice). Typy proměnných a pořizování výběru a náhodnost, princip znáhodňování (pojmy a konstrukty, konstitutivní a operacionální definice konstruktů a proměnných, závisle a nezávisle proměnné, aktivní a určené proměnné, intervenující proměnná). *Připravte se dvě hypotézy, na kterých srozumitelně popíšete jejich proměnné a další atributy (viz otázka).*
- 24) Výzkumné projekty, cíle, kontrola rozptylu, projekty „nedostatečné“ a projekty „dobré“ (cíle výzkumného projektu, výzkumný projekt jako kontrola rozptylu, maximalizace experimentálního a minimalizace chybového rozptylu, kontrola vnějších proměnných, základní charakteristika „dobrých a nedostatečných“ projektů). *Připravte si výzkumný design (grafické zobrazení) určitého projektu. Využijte buď publikované výzkumy z odborné literatury nebo design své BP.*
- 25) Typy výzkumů (Ex post facto výzkum, laboratorní a přirozený experiment, orientační a akční výzkum), základní rozdíly v jednotlivých typech, výhody a nevýhody, základy měření, reliabilita a validita (definice měření, úroveň měření a škálování, definice a teorie reliability, typy validity). *Uveďte praktické příklady validity a reliability didaktického testu.*
- 26) Vybrané metody kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Pozorování (kvalitativní a kvantitativní) jako výzkumná metoda, jeho struktura a možnosti poznání (dlouhodobé x krátkodobé, introspekce a extrospekce, přímé a nepřímé, standardizované a nestandardizované). *Uveďte jeden příklad reálného (z odborné literatury) kvalitativního a jeden kvantitativního výzkumu. Pokuste se o komparaci výstupů obou výzkumů.*
- 27) Rating a jeho užití v pedagogickém výzkumu. Definice, kategoriální, numerická, posuzovací, grafická a kumulativní škála. Praktická konstrukce položek různého typu. Dotazník (anketa) - druhy položek a jejich konstrukce, Likertova škála a škálové položky v dotaznících. Zásady konstrukce dotazníku (jasnost a srozumitelnost položek, jednoznačnost atd.). Kategorizace a systematizace získaných dat, třídění prvního, druhého a třetího stupně. Interpretace výsledků třídění.
- 28) Rozhovor, interwiev, beseda z pohledu kvalitativního a kvantitativního výzkumu. Druhy (výzkumný, diagnostický, psychotherapeutický.). Formy rozhovoru (individuální, skupinový atd.). Výzkumná specifika rozhovorů.
- 29) Projektivní metody, obsahová analýza, sémantické metody, metody měření sociálních vztahů (např. SORAD a jiné). Pokuste se specifikovat výhody a nevýhody projektivních metod a míru jejich použití ve výzkumu sociálně pedagogických jevů
- 30) Principy kvalitativního výzkumu, teoretická citlivost, postupy kódování (otevřené kódování, axiální kódování, selektivní kódování), proces v zakotvené teorii, pomocné postupy. *Připravte si stručnou reflexi seminární práce Co vyprávěl život. Jakou roli hrají příběhy ve výzkumu sociálně pedagogických jevů?*

b) Aplikované otázky sociální pedagogiky

1. Sociální patologie, deviace – definice, vymezení. Teorie sociálních deviací. Pojmy právní norma, právní řád, právo, objektivní právo, subjektivní právo; sociální norma a normalita. Norma a řád ve společnosti. Sociálně patologické jevy a sociální kontrola. Vymezení rizikového chování, podstata patologické závislosti. *(Student prezentuje portfolium s vypracovanými praktickými úkoly k otázkám sociálních patologií a deviací.)*
2. Záškoláctví jako specifický jev ve vztahu ke školnímu prostředí. Vymezení, etiologie, klasifikace, náprava, prevence. Kompetence metodika prevence a výchovného poradce ve vztahu k sociálním deviacím; řešení sociálních problémů a vztahů ve školním prostředí. *(Student si k otázce připraví řešení modelového případu rizikového projevu v chování žáka z pozice metodika prevence, popř. výchovného poradce na základní škole – vymezení problému, možné strategie řešení, zainteresovaní odborníci a instituce.)*
3. Agrese a šikana mezi dětmi. Vymezení, aktéři, etiologie, klasifikace, postup při řešení, prevence. Vliv prostředí na vznik šikany. Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování ve školských zařízeních. *(Student předloží vypracovaný návrh projektu primární prevence šikany pro realizaci ve vybraném odborném zařízení s vymezením konkrétní věkové skupiny a obhájí strategii.)*
4. Drogy jako aktuální hrozba v životě jedince (dítěte). Analýza, prevence, náprava. Vývoj experimentování s návykovými látkami. Vymezení drogové závislosti a možnosti jejího vzniku u dětí. Pravidla, koncepce primární drogové prevence; protidrogová výchova. *(Student předloží vypracovaný projekt primární drogové prevence pro realizaci ve vybraném odborném zařízení s vymezením konkrétní věkové skupiny a obhájí jeho strategii.)*
5. Delikvence a kriminalita mladistvých. Vymezení, etiologie, klasifikace, náprava, prevence. Sociální důsledky pro dítě (mladistvého). Pojem trestného činu, materiální a formální stránka, prvky trestného činu, účel a druhy trestu. Právní úprava trestní odpovědnosti mladistvých a její rozdíly od právní úpravy týkající se obecného pachatele. Odpovědnost nezletilců za čin jinak trestný, pojem a druhy opatření, které lze za čin jinak trestný uložit. *(Student prezentuje kazuistiku jedince s delikventními projevy chování – vymezení jevu, etiologie, negativní důsledky pro osobnost jedince, jeho rodinu, event. společnost, a nastíní možnost nápravy, řešení.)*
6. Patologie rodiny. Rodina jako příčina rizikového chování dítěte. Rozvodovost, násilí v rodině, týrání a zneužívání dětí, syndrom CAN. Vymezení, etiologie, možnosti pomoci, zainteresovaná poradenská pracoviště a další instituce. *(Prezentovat kazuistiku jedince s projevy sociálně-deviantního chování, kde sehrála rodina a rodinné prostředí klíčovou roli z hlediska vzniku deviace.)*
7. Prevence, náprava, represe. Stupně prevence (primární, sekundární, terciární) a její systém v české společnosti. Primární prevence ve školách a zásady jejího provádění; odborná opora ve škole (školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog, speciální pedagog). Minimální preventivní program. Systém odborných a poradenských zařízení. Ústavní a ochranná výchova. *(Student předloží vypracovaný projekt primární prevence z vymezených negativních společenských jevů pro realizaci ve vybraném odborném zařízení s vymezením konkrétní věkové skupiny a obhájí jeho strategii.)*
8. Pedagog a jeho kompetence v oblasti sociálních patologií (učitel, vychovatel, pedagog volného času, výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog, pedagogický, popř. romský asistent aj.). Odborná a poradenská zařízení spolupracující se školou. *(Student vypracuje modelovou strategii řešení konkrétního sociálně patologického jevu s jasným vymezením role sociálního pedagoga v řešení vybraného problému a jeho spolupráce s odbornými pracovišti.)*
9. Postavení a úkoly výchovně-vzdělávacích institucí při prevenci a řešení sociálně-patologických jevů. Systém pedagogicko-psychologického poradenství v oblasti sociálních patologií. Linky pomoci, občanská sdružení, církevní organizace aj. *(Student vypracuje modelovou strategii řešení konkrétního sociálně patologického jevu s jasným vymezením role sociálního pedagoga při řešení vybraného problému a jeho spolupráce s odbornými pracovišti.)*

10. Multikulturní výchova – význam a poslání, základní pojmy a problémy multikulturní výchovy (stručně charakterizujte vybrané pojmy - rasismus, xenofobie, předsudek, holocaust, antisemitismus, kulturní šok, migrace), rozdíl mezi multikulturní a interkulturní výchovou, problematika předsudků a stereotypů - vybrané příklady ze světa i od nás. Listina základních práv a svobod v kontextu lidských práv, deklarace lidských práv v kontextu multikulturní výchovy.
11. Národnostní menšiny u nás a jejich situace z hlediska historie a současnosti (uveďte národnostní menšiny žijící na našem území a dvě vybrané charakterizujte v souvislosti s pojmy asimilace a integrace). Funkce občanského práva ve vztahu k národnostním menšinám.
12. Otázka antisemitismu v historii a v současném světě; stručný pohled na nové projevy antisemitismu v historickém kontextu. Antisemitismus u nás a ve světě, holocaust jako nejzrůdnější vyústění antisemitismu.
13. Migrace obyvatelstva - historie a současnost ve světovém kontextu a u nás. Azylová politika našeho státu, situace migrujících cizinců přicházejících na naše území a jejich možná integrace. Projekty zaměřené na integraci cizinců, navrhnete možné řešení v rámci sociální práce. Funkce občanského práva směrem k migrujícím cizincům.
14. Výchova k toleranci a proti rasismu jako nezbytná součást vychovatelské a učitelské profese. Základy lidských práv, Deklarace lidských práv, interkulturní výchova; stručně charakterizujte jejich význam v kontextu doby.
15. Romové, historie a současnost, řešení romské otázky v oblasti pedagogické práce, soužití v rámci majoritní skupiny. Romové a multikulturní výchova, vzdělávací programy zaměřené na integraci romského obyvatelstva a jejich naplňování v rámci společnosti. Pojem diskriminace směrem k sociálně znevýhodněným skupinám (*v kterých oblastech mohou být tyto skupiny diskriminovány a jaké to může mít důsledky pro jedince a společnost*).
16. Sociální pedagogika a multikulturní výchova - navrhnete možný model integrace těchto disciplín. Vysvětlíte, co tyto disciplíny spojuje, v kterých oblastech mohou spolupracovat. Jaké jsou cílové skupiny MV a sociální pedagogiky, jaké jsou uplatňovány metody a mechanismy k jejich aplikaci do praxe.
17. Úvod do světových náboženství; křesťanství, buddhismus, islám, nová náboženská hnutí, aj. Jednotlivá náboženství charakterizujte, hledejte možnosti porozumění a tolerance. Možné konflikty související s radikálním a jejich řešení v rámci společnosti. Základy lidských práv a Deklarace lidských práv směrem k svobodě vyznání a smýšlení.
18. Sociální práce; definice, význam pro jedince a společnost, postavení v systému věd, tři základní paradigmata sociální práce; rozdělení sociálních potřeb a otázky sociálního fungování. Etický kodex sociálního pracovníka, základní práva a povinnosti sociálního pracovníka a klienta, kritéria vztahu mezi sociálním pracovníkem a klientem. Hlavní cíle nového sociálního zákona Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.
19. Tradice sociální práce v českých zemích, charakteristika jednotlivých období od středověku po současnost, význam období první republiky, normalizace a současné trendy.
20. Vývoj sociální práce ve světě, významné mezníky z historického hlediska, významní představitelé, kteří vytvářeli podobu dnešní sociální práce, stručné porovnání Evropy a USA.
21. Charakteristika jednotlivých metod sociální práce a její klientely - I. část; uveďte u každé metody praktické příklady i případové studie; *případová práce, poradenství, práce s rodinou, krizová intervence*.
22. Charakteristika jednotlivých metod sociální práce a její klientely - II. část; *skupinová práce, terénní sociální práce, streetwork, mediace a probace, práce s menšinami, aj.* Každá metoda bude charakterizována případovou studií, představena prostřednictvím klientů a praktických příkladů.

23. Syndrom vyhoření v pomáhajících profesích, náročnost sociální práce a její potřebnost v kontextu společenských problémů. Základy supervize pomáhajících profesí. Sociální prevence, definice, základní úkoly, prostředky, druhy podle obsahového zaměření a okruhu adresátů, pojetí prevence v našich podmínkách. Velká témata sociální práce ve světě (uveďte a charakterizujte), stručné zamyšlení nad vývojem budoucnosti.
24. Člověk, společnost a výchova ve volném čase. Pojetí a funkce volného času. Typologie volnočasových aktivit ve vztahu k věku, pohlaví, vzdělání, lokalitě a dalších proměnných. Aktivity ve volném čase, obsahová náplň, klasifikace, význam, metody a formy práce. Předmět, funkce, principy a metody výchovy ve volném čase.
25. Definice her a jejich atributy, výchovný význam her. Proč si lidé (děti) hrají? Teorie hry, jejich členění. Dějiny her, proměna funkcí, motivů, postojů a cílů her v jednotlivých vývojových etapách dějin pedagogiky. Hra v pedagogických koncepcích některých představitelů (Platón, Aristoteles, Quintiliánus, J. A. Komenský atd.) a využití hry v modelech alternativního vzdělávání. Výchovný systém E. T. Setona, A. B. Svojsíka, Jaroslava Foglara a jejich pojetí hry v mimoškolních organizacích. (*K otázkám 1-4 se předpokládá znalost minimálně pěti děl výše uvedených autorů a pedagogický rozbor jejich díla.*)
26. Příprava a vedení akcí (víkendových pobytů, táborů apod.). Zajišťování akce v různých oblastech: výchovné, personální, hospodářsko-ekonomické, zdravotní, technické apod. Právní předpisy, zákony, vyhlášky a normy při práci s dětmi a mládeží a při pořádání rozličných akcí. Bezpečnostní předpisy, hygienické směrnice, Lesní zákon atd.
27. Význam zážitku pro výchovu ve volném čase. Emoční prožívání z hlediska ontogeneze, subjektivní a objektivní nebezpečí při výchově zážitkem, zážitková terapie, význam pro primární sociální prevenci. K. Hahn a pedagogika zážitku, koncepce prožitkové terapie. (*Student si předem připraví náčrt týdenní akce /tábora, kurzu apod./ včetně úvahy o programu a dalším organizačním zabezpečení. Vztahuje se k otázkám 7, 8 a 9.*)
28. Volnočasové aktivity a prevence sociálně patologických jevů. Význam volného času v prevenci primární, sekundární a terciární. Role rodiny z hlediska utváření vztahu k volnému času. Streetwork, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a jejich poslání.
29. Animace, participace a výchova zážitkem v preventivně-výchovné práci. (*Student ve vymezení konkrétního volnočasového zařízení, popř. projektu, rozpracuje jeho význam a pozici k prevenci sociopatologického chování.*)
30. Vznik a organizace PMS ČR. Zákon 257/2000 Sb. Principy restorativní a retributivní justice (srovnání), jejich promítání do činnosti PMS ČR.
Definice mediace a uplatňování jejích principů v trestním řízení. Definice probace a její konkrétní podoby v činnosti PMS ČR. Asistent PMS, úředník PMS - obligatorní a fakultativní znaky, jež musí pracovníci splňovat, práva a povinnosti úředníka PMS. (*K otázkám z oblasti PMS si studenti připraví příklady probačních programů (například vybraných občanských sdružení apod.).*)

2) Pedagogika – širší vědní základ

1. Charakteristika výchovy (znaky, smysl, koncepce, představitelé)
2. Pedagogika jako věda, její struktura, členění pedagogických disciplín, vědy pomocné a hraniční.
3. Charakteristika základních pedagogických kategorií: cíl (klasifikace, definování, Bloomova taxonomie, chyby při vymezování, příklady)
4. Charakteristika základních pedagogických kategorií: didaktické prostředky (definice, využití ve výchově, problémy v edukaci, příklady)

5. Charakteristika základních pedagogických kategorií: podmínky výchovy a vzdělávání (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
6. Charakteristika základních pedagogických kategorií: organizační formy výuky (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
7. Charakteristika základních pedagogických kategorií: didaktické principy (vymezení pojmu, klasifikace, problémy v edukaci, příklady)
8. Didaktické teorie učení a soudobé teorie vzdělávání (vymezení, příklady, porovnání)
9. Problém kázně a svobody ve výchově (vybrané koncepce, hodnoty): Představitelé a jejich názory: např. Rousseau, Locke, Tolstoj, Herbart.
10. Charakteristika koncepce činnosti vybraného sociálního pedagoga: např. Pitter, Bakule, Makarenko, Neill, Korczak, Pestalozzi, Basedow.
11. Filosofické a pedagogické myšlenky, pansofické snahy, analýza spisů Jana Amose Komenského.
12. Podstata hnutí nové výchovy a reformní pedagogiky, obecná charakteristika, hlavní směry: pragmatická pedagogika, daltonský plán, waldorfské školy, montessoriovské školy, jenský plán. Představitelé: John Dewey, Rudolf Steiner, Maria Montessori, Peter Petersen, Célestin Freinet, význam.
13. Kurikulum v mezinárodním pohledu, trendy, problémy, perspektivy vzdělávání. Funkce, obsah, struktura vzdělávacích normotvorných dokumentů (standardy, vzdělávací program (RVP, ŠVP), učební plán, osnovy, učebnice, Bílá kniha).
14. Učitel. Pedagogické a organizační kompetence učitele. Charakteristiky učitelské profese (typologie, pedagogická způsobilost, syndrom vyhasínání). Vzdělávání učitelů. Příprava učitele na výuku. Vztah učitel - žák jako vztah subjektů vzdělávání.
15. Žák jako subjekt a objekt edukace, podmíněnost genetická, kulturní, sociální, kognitivní, afektivní. Učební styly žáků. Školní ne/úspěch žáka, selhání, školní prospěch, školní zdatnost žáka. Didaktické testy.
16. Škola jako součást společnosti. Škola jako organizace a pospolitost. Škola jako výchovná, kulturní a sociální instituce. Transformace české školy po r. 1989 (charakteristika změn české školské soustavy).
17. Sociologie výchovy. Charakteristika pojmů: referenční skupina, sociální mobilita, sociální stratifikace, sociální role, status, sociální síť, sociální stát, sociometrie. Charakteristika vybraných teorií a přístupů: teorie sociální interakce, teorie identity, teorie konfliktu. Sociální darwinismus.
18. Postmoderní společnost a její odraz ve výchově, globalizace, mediální svět a výchova.
19. Sociální a pedagogická antropologie, vymezení pojmu, hraniční disciplíny. Směry a školy (antropologie: evolucionistická, difuzionistická, funkcionalistická, strukturální, konfiguracionismus). Charakteristika kultury a procesu enkulturace v prostředí současné školy.
20. Vzdělání a sociální spravedlnost. Rovný přístup ke vzdělání. Vzdělanostní znevýhodnění vlivem socioekonomického prostředí. Sociální, jazyková a kognitivní determinovanost vzdělávání (Jensenova teorie deficitu, Bernsteinova teorie determinovanosti, Bloomova teorie kognitivních determinant, teorie kulturního kapitálu - Bourdier).

3) Aplikovaná psychologie

1. Psychologie a její vývoj, vymezení a společenské úkoly. Hlavní psychologické obory a jejich charakteristika. Praktické úkoly psychologie. Profese psychologa. Etický kodex psychologa. Hlavní psychologické disciplíny a vztah psychologie k jiným vědám, zejména k filozofii, pedago-

gice, sociologii, biologickým vědám a medicíně. Příklady využití psychologie v těchto oblastech. Využití psychologie v sociální pedagogice.

2. Základní psychologické koncepce: hlubinná psychologie, tvarová psychologie, behaviorismus, fyziologie vyšší nervové činnosti, humanistická psychologie, transpersonální psychologie a jejich současné hodnocení.
3. Poznávací (kognitivní) procesy. Čítí, vnímání, představivost, fantazie, obrazotvornost. "Vnímání prostoru, velikosti a barev. Percepční schémata. Kategorie asociace. Asociační zákony. Kognitivní styl. Kognitivní psychologie. Poruchy vnímání. *(Využití diagnostikovaného kognitivního stylu při doučování klienta.)*
4. Myšlení a řeč. Názorné a nenázorné v kognitivních procesech. Myšlenkové operace. Konvergentní a divergentní myšlení. Řešení problémů. Usuzování a dedukce. Posuzování a rozhodování. Kognitivní styl. Myšlení a učení. Poruchy myšlení. *(Objasněte možnosti a úskalí globálního čtení.)*
5. Psychologie řeči. Řeč a jazyk. Porozumění jazyku. Jazyková produkce. Poruchy řeči z psychologického hlediska. Vývoj jazykových schopností v průběhu života. Bilingvní výchova. A její důsledky. Afázie. Poruchy řeči. *(Popište práci s piktogramy u řečově postiženého klienta.)*
6. Psychologie paměti. Struktura paměti. Fáze, druhy a typy paměti. Dlouhodobá a krátkodobá paměť. Aktivní paměť. Pracovní paměť. Teorie zapomínání. Teorie vybavení a rekognice. ,Implicitní paměť a implicitní učení. Trénink paměti. Poruchy paměti. *(Jakým způsobem můžeme v rámci volnočasových aktivit rozvíjet paměť klientů?)*
7. Představy a fantazie. Rozdíl mezi vjemem a představou. Druhy představ. Následné obrazy a paobrazy. Synestezie. Asociace představ, funkce představ. Denní snění. Fantazijní představy. Funkce fantazie. Principy fantazijní činnosti. Spojení fantazie s nevědomím.
8. Kategorie učení v psychologii. Druhy učení. Učení a motivace. Zákony učení. Transfer. Teorie učení. Utváření návyků, vědomostí a dovedností. Psychologické otázky poruch učení.
9. Pozornost a vědomí, jejich vymezení v psychologii. Vlastnosti pozornosti. Úmyslná a neúmyslná pozornost. Rozdělená pozornost. Automatické procesy. Chybné výkony. Stupně vědomí. Poruchy vědomí a pozornosti. *(Přibližte možnosti, strategii a metody práce s hyperaktivním dítětem.)*
10. Kategorie osobnosti v psychologii. Teoretické koncepce osobnosti (historické x současné). Struktura osobnosti. Vlastnosti osobnosti. Typologie osobnosti.
11. Emoce, chápání emocí a citů v psychologii. Psychofyziologie emocí. Klasifikace emocí. Afekt a nálada. Poruchy emocionality. Kultivace emocí. *(Porovnejte pojmy emoční inteligence a inteligenční kvocient.)*
12. Motivace. Aktivační faktory osobnosti (zájmy, potřeby, hodnoty, ideály). Motivy a jejich klasifikace. Pojem incentive. Aspirace. *(Objasněte motivační aspekt hodnotové orientace u konkrétního klienta, se kterým jste se setkal/a na praxi.)*
13. Vůle a volní vlastnosti osobnosti. Pojem vůle v různých filozofických pojetích. Svoboda vůle. Impulzivní x volní jednání. Formování cílů a záměrů jednání. Poruchy vůle.
14. Schopnosti. Klasifikace schopností. Vlohy a schopnosti. Nadání, talent. Inteligence. Měření inteligence. Poruchy schopností. Mentální retardace. *(Popište pracoviště pro mentálně postižené jedince, se kterými jste se setkal/a během studia sociální pedagogiky.)*
15. Emoční inteligence. Sociální inteligence. Potřeba vzniku těchto pojmů. Co zahrnují? Koncept emoční inteligence Petera Saloveye. IQ versus EQ.
16. Temperament a charakter. Používání těchto pojmů v psychologii. Klasifikace temperametu. Vývoj temperamentu v průběhu života. Klasifikace charakteru. Vývoj charakteru v průběhu života. Charakterové vlastnosti. Kultivace temperamentu a charakteru. *(Přibližte možnosti kultivace charakteru v práci sociálního pedagoga.)*
17. Kategorie vývoje v psychologii. Předmět ontogenetické psychologie. Zákony vývoje. Biologické a sociální ve vývoji člověka. Periodizace psychického vývoje (uveďte minimálně tři lišící se důra-

- zem na oblast vývoje). Metody vývojové psychologie. Výzkum dvojčat. *(Vysvětlete podrobně Eriksonovu periodizaci psychického vývoje.)*
18. Socializace. Jedinec a sociální prostředí. Zákonitosti socializace. Sociální chování. Sebepojetí, sebepoznávání a sebeuvědomování. Vývoj sebepojetí. *(Vyjmenujte dvě diagnózy klientů, u kterých probíhá vývoj sebeuvědomování odlišně.)*
 19. Období novorozence, kojence a batolete z hlediska psychologie. Deprivace a subdeprivace. Psychologické charakteristiky předškolního věku. Dětská hra a kresba. Školní zralost. *(Přibližte možnosti práce sociálního pedagoga s dětmi předškolního věku.)*
 20. Psychologické otázky období mladšího školního věku a dospívání. Psychologie morálního vývoje. Diagnostika psychického vývoje. *(Zamyslete se nad možnostmi využití PC v diagnostice dospívajících.)*
 21. Sociální skupina, její struktura a dynamika. Klasifikace skupin. Sociální situace. Sociální role. Typologie rolí ve skupině. Skupinové normy. Řízení a vedení skupiny. Styly řízení. Skupinový vliv, známé experimenty sociální psychologie. Sociometrie. *(Objasněte úskalí interpretace sociometrických dat ve školní třídě a následné možnosti terapie skupiny.)*
 22. Sociální percepce. Percepční stereotypy. Atribuce. Utváření obrazu o jiném člověku. Postoje a jejich funkce. Definice postojů. Nástroje používané k měření postojů a jejich úspěšnost. Formování a změny postojů. Předsudky, jejich vznik a možnost změny.
 23. Dospělost jako vývojový problém. Vývojové úkoly dospělosti. Profesní orientace. Výběr životního partnera. Tranzitorní a netranzitorní krize. *(Pokuste se popsat na základě zkušeností z praxe vývoj identifikace s rolí u jednoho klienta.)*
 24. Psychologie a psychohygienu rodiny. Vývojový cyklus rodiny. Konstelace členů rodinné struktury. Typologie rodin. Diagnostika rodiny. Rodinná terapie, její výhody a omezení. *(Působení sociálního pedagoga v azylových domech pro matky v tísní.)*
 25. Psychologie stárnutí. Stárnutí a psychické funkce. Aktivní stáří. Normální a patologické stárnutí. Sociálně-psychologické problémy stárnutí. Ageismus. *(Uplatnění sociálního pedagoga v domově důchodců, možnosti práce sociálního pedagoga v LDN a hospicích.)*
 26. Náročné životní situace a jejich zvládání. Únava. Druhy únavy. Princip odpočinku a relaxace. Konflikty a frustrace. Stres. Syndrom vyhoření (burnout). Adaptace a maladaptace. *(Prevence burnout syndromu v práci sociálního pedagoga.)*
 27. Agrese a afiliace. Teorie agrese. Typologie agrese. Faktory ovlivňující vznik a intenzitu agresivního chování. Šikana a její souvislosti. Agrese a média. Definice afiliace. Vnímání a posuzování druhých lidí. Fyzická přitažlivost. Analýza vztahů dle jejich struktury. Přátelství. Láska.
 28. Obecná psychopatologie. Syndrom x symptom. Poruchy jednotlivých kognitivních procesů. Poruchy emotivity. Poruchy vůle.
 29. Mezinárodní klasifikace nemocí. Víceosá diagnostika. Přehled klinických diagnóz kategorie F (psychické poruchy). Organické duševní poruchy (F00-F09). Duševní poruchy vyvolané účinkem psychoaktivních látek (F10-F19).
 30. Schizofrenie, schizofrenní poruchy a poruchy s bludy (F20-F29). Afektivní poruchy (F30-F39). Uveďte prevalenci, etiopatogenezi, klinický obraz, možnosti léčby a prognózu k danému onemocnění.
 31. Neurotické porucha, poruchy vyvolané stresem (F40-F48). Behaviorální syndromy spojené s fyziologickými poruchami a somatickými faktory (F50-F59). Uveďte prevalenci, etiopatogenezi, klinický obraz, možnosti léčby a prognózu k danému onemocnění.
 32. Poruchy osobnosti a chování u dospělých (F60-F69). Mentální retardace (F70-F79). Uveďte prevalenci, etiopatogenezi, klinický obraz, možnosti léčby a prognózu k danému onemocnění.
 33. Zpráva z psychologického vyšetření. Psychologická a pedagogická diagnostika. Rozdíly mezi poradenstvím, psychoterapií a diagnostikou. Psycholog a jeho klient. Etika práce psychologa

chologické poradenství. Vznik a historie poradenství. Cíle poradenské intervence. Atmosféra poradenského rozhovoru. Fáze poradenského procesu. Moc poradce – kontrola versus pomáhání. Formy intervencí dle míry direktivity.

34. Klienti, kteří přicházejí k terapii. Návštěvník x Stěžovatel x Zákazník. Formulace cílů terapie. Stanování zakázky. Zadavatel psychologických služeb. Zakázka od více zadavatelů. Pole společné práce. (*Objasněte rozdíl mezi problémem klienta a dojednanou zakázkou.*)
35. Současné formy poradenství. Telefonická intervence. Mailová intervence. Možnosti a omezení internetové psychoterapie. Internetové poradenství a jeho druhy. Základní principy e-mailového poradenství. Struktura profesionální e-mailové odpovědi. Typologie a-mailů od klientů.
36. Konflikty – intrapersonální x sociální. Základní druhy konfliktů. Konflikt rolí. Dynamika konfliktů. Řešení konfliktů zainteresovanými. Intervence třetí strany. Role sociálního pedagoga při řešení konfliktů.
37. Co je to psychoterapie? Psychoterapie jako obor a jako činnost. Společné faktory a rozdíly odlišující různé psychoterapeutické směry. Vývoj psychoterapie. Kdo vyhledává psychoterapii a proč? Terapeutické vztahy, změna osobnosti (cyklus, spirála), možná rizika v psychoterapii.
38. Současné základní psychoterapeutické směry - psychoanalýza, dynamická a interpersonální psychoterapie, KBT, apod.
39. Systemická a rodinná terapie. Základní principy rodinné terapie. Skupina z Palo Alto – krátká terapie. Strategická terapie J. Haleyho. Strukturní terapie S. Minuchina a pojem hranice. Aliance x koalice a patologické rodinné vazby. Experienciálně-komunikační přístup Virginie Satirové.
40. Další psychoterapeutické směry a metody, techniky a postupy (arteterapie, dramaterapie, autogenní trénink, relaxace, autoanalýza snů, holotropní terapie, hypnóza, jóga, taneční a pohybová terapie, logoterapie, trénink asertivity, emoční inteligence).

4) Obhajoba bakalářské práce

Vypracováním bakalářské práce má student prokázat schopnost samostatně využívat teoretické a metodologické poznatky získané během studia a aplikovat je při řešení konkrétního problému nebo objasnování daného jevu v oboru sociální pedagogiky. Bakalářskou práci je možno pojmut jako teoretickou nebo výzkumnou, v odůvodněných případech též jako metodickou s výzkumnou evaluací navrhovaného metodického postupu (programu atd.). V teoretické práci student prokazuje, že prostudoval dostupnou literaturu k danému tématu, je schopen problematiku analyzovat, jasně vyložit a obohatit o další teoretické závěry. Ve výzkumné práci shromáždí student, vedle poznatků získaných studiem literatury, také empirické údaje dosažené vlastním výzkumem, které správně utřídí, analyzuje, syntetizuje a interpretuje.

Při obhajobě BP se student zaměří především na:

1. Přesnou formulaci problému a cíle BP
2. Obsahové zdůvodnění, východiska BP (filozofie, paradigma), též zdůvodnění řešené problematiky v rámci studovaného oboru
3. Předmět, smysl a cíl výzkumu (formulace hypotéz, předpokladů atd.)
4. Odůvodnění a obhajoba zvolených metod zpracování BP a výzkumu
5. Analýza a interpretace získaných dat nebo údajů
6. Reakce na připomínky vedoucího a oponentů
7. Shrnutí a hlavní přínos celé BP

Samostatné představení a obhajoba BP trvá cca 10 min. Následuje zodpovězení dotazů členům komise a diskuse.

Literatura:

Sociální pedagogika:

- BAKOŠOVÁ, Z. *Sociální pedagogika jako životná pomoc*. 2. vyd. Bratislava : Lorca, 2006, 190 s. ISBN 80-968437-5-3.
- BERGER, P. L.; LUCKMAN, T. *Sociální konstrukce reality*. 1. vyd. Praha : CDK, 1999. ISBN 80-85959-46-1.
- BLACKMORE, S. *Teorie memů : kultura a její evoluce*. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-394-3. 236 s.
- DAWKINS, R. *Sobecký gen*. Praha : Mladá fronta, 2003. ISBN: 80-204-0730-8
- DOČKAL, J. *Člověk v současném světě*. 1. vyd. Praha : Kosmas, 2008. ISBN 978-80-86057-53-8
- HARRINGTON, A. *Moderní sociální teorie*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7367-093-3
- HOPF, A. *Sociální pedagogika pro učitele*. Praha : UK, 2001. ISBN 80-7290-053-6.
- HRADEČNÁ, M. *Vybrané problémy sociální pedagogiky*. Praha : Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-015-7.
- HRONCOVÁ, J., HUDECOVÁ, A., MATULLAYOVÁ, T. *Sociální pedagogika a sociální práce*. Banská Bystrica : PF UMB, 2000.
- JANKOVSKÝ, J. *Etika pro pomáhající profese*. Praha : Triton, 2003 ISBN 80-7254-329-6
- KABELE, J. *Přerody principy sociálního konstruování*. Praha : Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-359-8.
- KALVACH, Z. *Úvod do gerontologie a geriatrie*. Praha : Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-366-0.
- KATRŇÁK, T. *Odsouzení k manuální práci. Vzdělanostní reprodukce v dělnické rodině*. Praha: Slon. 2004. ISBN 80-86429-29-6.
- KLAPILOVÁ, S. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Olomouc : UP v Olomouci, 2000. ISBN 80-7067-669-8.
- KLAPKO, D. (ed.) *Symposium sociální pedagogiky na Pedagogické fakultě MU*. Brno : Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4676-4.
- KOUKOLÍK, F.; DRTINOVÁ, J. *Život s deprivanty I (Zlo na každý den)*. Praha : Galén, 2001
- KOUKOLÍK, F.; DRTINOVÁ, J. *Život s deprivanty II (Základy stupidologie)*. Praha : Galén, 2002
- KOVAŘÍK, J. a kol. *Náhradní rodinná péče v praxi*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-957-7.
- KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. 1. vyd. Praha : Portál, 2008, 216 s. ISBN 978-80-7367-383-3.
- KRAUS, B.; POLÁČKOVÁ, V. aj. *Člověk – prostředí – výchova. K otázkám sociální pedagogiky*. Brno : Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- LAŠEK, J. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2007.
- Listina základních práv a svobod*
- MAŇÁK, J aj. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a sociální psychologie*. Brno : Paido, 1998. ISBN 80-8593158-3.
- MARBURGER, H. *Entwicklung und Konzepte der Sozialpädagogik*. München : Juventa Verlag, 1979. ISBN 37799-0547-7.
- MAŘÍKOVÁ, H.; PETRUSEK, M.; VODÁKOVÁ, A. *Sociologické pojmosloví*. 1. vyd. (sv. 4) Praha : Slon a AV ČR, 2000. ISBN 80-85850-81-8.
- MATĚJČEK, Z. *Náhradní rodinná péče*. Praha : Portál, 1999. ISBN 80-7178-304-8.
- MATOUŠEK, O. *Práce s rizikovou mládeží*.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha : SLON, 2003. ISBN 80-86429-19-9.
- MOŽNÝ, I. *Česká společnost*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.
- MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Brno: Slon, 2006 ISBN 80-86429-87-8
- MÜHLPACHR, P.; STANIČEK, P. *Geragogika pro speciální pedagogy*. Brno : MU, 2001. ISBN 80-210-2510-7.
- NĚMEC, J. a kol. *Edukace romských žáků v zrcadle výzkumných šetření*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5148-5.
- NĚMEC, J. a kol. *Výzkum zaměřený na...Základní směry výzkumu Katedry sociální pedagogiky PdF MU*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5391-5
- NĚMEC, J., VOJTOVÁ, V. (ed.) *Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním*. Brno : MU, 2009. ISBN 978-80-210-5033-4.
- NOVOSAD, J. *Poradensví pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-509-7
- ORBIS SCHOLAE : *Sociální determinanty vzdělávání*. Praha : UK, 2009, roč. 3., č. 1. ISSN 1802-4637.
- PRŮCHA, J, WALTEROVÁ, E, MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. Praha : Portál, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-772-8.
- PŘADKA, M.; KNOTOVÁ, D.; FALTÝSKOVÁ, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Brno : MU, 1998. ISBN 80-210-1946-8.
- REITMAYEROVÁ E.; BROUMOVÁ V. *Cílená zpětná vazba*. Praha : Portál. 2007. ISBN 978-80-7367-317-8
- SAK, P. *Proměny české mládeže*. Praha : Petrklíč, 2000. ISBN 80-7229-042-8.
- SCHMIDBAUER W. *Syndrom pomocníka: Podněty pro duševní hygienu v pomáhajících profesích*. Praha : Portál, 2008 ISBN 978-80-7367-369-7
- SMÉKAL, V. *O lidské povaze. Krátká zamyšlení nad psychickou a duchovní kulturou osobnosti*. Brno : Cesta, 2005. 80-7295-069-X.
- SOJÁK, P. (ed.) *Symposium sociální pedagogiky na PdF MU 2*. Brno : Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4945-1.
- TOŠNER, J; SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6
- ÚLEHLA, I. *Umění pomáhat*. 2. vyd. Praha : Slon, 2005. ISBN 978-80-86429-36-6
- WALSH, D. *Skupinové hry a činnosti pro seniory*. Praha : Portál, 2005 ISBN 80-7178-970-4
- WOLF, J. a kol. *Umění žít a stárnout*. Praha : Svoboda, 1982.

WRIGHT, R. *Morální zvíře*. Praha : Lidové noviny, 1995.

WROCYNSKI, R. *Sociální pedagogika*. Bratislava : SPN, 1968.

Časopisy:

Éthum – časopis pro sociální prevenci a sociální pedagogiku.

Sociální práce – časopis vychází čtyřikrát v roce a publikuje co nejširší spektrum článků relevantních pro sociální práci.

Články mohou být zaměřeny na jakýkoliv aspekt praxe, výzkumu, teorie či vzdělávání.

Adiktologie – je moderním odborným časopisem zaměřeným na oblast prevence, léčby a výzkumu závislostí. Je mezioborovým časopisem v duchu interdisciplinární povahy celé oblasti závislostí.

Orbis scholae – odborný recenzovaný časopis zaměřený na problematiku školního vzdělávání v jeho širších sociokulturních souvislostech.

Pedagogická orientace – je odborným recenzovaným časopisem, který se zaměřuje na obecnější, aktuální problémy pedagogické teorie a praxe, pedagogického výzkumu, školské politiky a přípravy budoucích učitelů. Cílem časopisu je podporovat rozvoj a kultivaci pedagogického myšlení.

Sociální revue – Internetový občasník založený 3. listopadu 2004 v Salfordu, Velká Británie. Sociální revue vítá články o sociální práci nebo sociální politice.

Speciální pedagogika a etopedie:

BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. *Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-158-4.

MÜLLER., O. *Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami*. Olomouc : UP, 2001. ISBN 80-244-0231-9.

NOVOSAD, L. *Základy speciálního poradenství*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-197-5.

PIPEKOVÁ, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2. vyd. Brno : Paido, 2006. ISBN 80-7315-120-0.

PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. *Znevýhodněné osoby na trhu práce v kontextu národní a evropské spolupráce*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-048-4.

VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrativní speciální pedagogika. Integrace školní a sociální*. 2. rozš. vyd. Brno : Paido, 2004, 464 s. ISBN 80-7315-071-9.

VOJTOVÁ, V. *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. 1.vyd. Brno : MU, 2010, 334 s. ISBN 978-80-210-5159-1.

VOJTOVÁ, V. *Kapitoly z etopedie I. Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*, 2.vyd. Brno, MU, 2008. ISBN 978-80-210-4573-6.

VOJTOVÁ, V. *Úvod do etopedie*. 2. rozšířené vydání. Brno : Paido, 2008. 128 s. učebnice. ISBN 978-80-7315-166-9.

Metodologie:

DISHMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha : Karolinum, 1993.

FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha : Portál, 2000. 256 s. ISBN 80-7178367-6.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno : Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

HENDL, Jan. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1997. 243 s. ISBN 80-7184-549-3.

HENDL, Jan. *Přehled statistických metod zpracování dat*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-820-1.

CHRÁSKA, Miroslav. *Základy výzkumu v pedagogice*. 2. vyd. Olomouc : Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 257 s. Obsahuje bibliografii. ISBN 80-7067-798-8.

KERLINGER, Fred N. *Základy výzkumu chování : pedagogický a psychologický výzkum : Foundations of behavioral research (Orig.)*. 1. vyd. Praha : Academia, 1972. 705 s

MAŇÁK, J; ŠVEC, V. *Cesty pedagogického výzkumu*. Brno : Paido, 2004. 78 s. ISBN 80-7315-0786.

MORGAN, L. D. *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu*. Brno : SCAN, ALBERT, Psych ústav AV 2001. 99 s. ISBN 80-85834-77-4.

PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha : Karolinum, 1998. 270 s. ISBN 807184-569-8.

SPOUSTA, V. aj. *Vádemékum autora odborné a vědecké práce*. 1. vyd. Brno : PdF MU, 2000. 158 s. ISBN 80-210-2387-2.

STRAUSS, Anselm - CORBINOVÁ, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu : postupy a techniky metody zakotvené teorie*. 1. vyd. Boskovice : Albert, 1999. 196 s. ISBN 80-85834-60.

PRŮCHA, J. *Pedagogický výzkum. Uvedení do teorie a praxe*. Praha : Karolinum, 1995.

ŠVEC, Štefan. *Metodológia vied o výchove*. Bratislava : IRIS, 1998. 303 s. ISBN 80-887778-73-5.

Multikulturní výchova:

BALABÁNOVÁ, H. *Praktické zkušenosti se vzděláváním romských dětí*. Praha: MENT, 1995.

BARŠA, P. *Politická teorie multikulturalismu*. Brno : CDK, 2003.

FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000. 527 s. ISBN 80-7272-010-4

FIALA, P. (ed.). *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno : Masarykova univerzita, 1998.

GULOVÁ, L. *Sociální pedagogika a multikulturní výchova v otázkách*. Brno : Masarykova univerzita, 2008. 212 s. 1.vydání.

ISBN 978-80-210-4724-2.

- GULOVÁ, L.; ŠTĚPAŘOVÁ, E. *Multikulturní výchova v teorii a praxi*. 1. vyd. Brno : MSD, 2004. ISBN 80-86633-14-4. 231 s.
- CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Linde, Praha, 2001. ISBN 80-7201-265-7.
- CHMELÍK, J. *Extremismus*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1997.
- JAKOUBEK, M. *Romové - konec (ne)jednoho mýtu*. Praha: Socioklub, 2005. ISBN 80-86140-21-0
- JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum, 2000. 218 s. ISBN 80 – 7184 – 954 –5
- LACKOVÁ, E. *Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou*. 1. vyd. Praha : Triáda, 1997. ISBN 80-901861-8-1. 270 s.
- MUZEUM ROMSKÉ KULTURY. *Tradice a současnost*. Brno : SVAN, 1999. ISBN 80-7028-141-3. 90 s.
- NĚMEC, J. aj. *Edukace romských žáků v zrcadle výzkumných šetření*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010. 134 s. Sociálně pedagogický výzkum. ISBN 978-80-210-5148-5.
- NĚMEC, J. *Včela má pilu aneb Přípravné třídy pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí*. Brno: PdF MU, 2005. ISBN 80-210-3727-X.
- NĚMEC, J., SOJÁK, P., ŠTĚPAŘOVÁ, E., GULOVÁ, L. *Výzkumná studie Romové a jejich problematika*. Brno: odbor školství Jihomoravského kraje, 2006.
- NĚMEC, J., ŠTĚPAŘOVÁ, E. *Edukace sociálně znevýhodněných žáků z pohledu asistentů pedagoga brněnských základních škol*. In Bartoňová, M.; Vítková, M. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami II*. 1. vyd. Brno: Paido a MU, 2008. od s. 245-264, 19 s. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. ISBN 978-80-7315-170-6.
- NĚMEC, J., ŠTĚPAŘOVÁ, E. *Evaluace programu „Domácí učitel“ prostřednictvím ohniskových skupin*. Hradec Králové, 2009.
- NĚMEC, J., ŠTĚPAŘOVÁ, E. *Interakce pedagogických asistentů v kontextu transakční analýzy*. In Vítková, M., Vojtová, V. *Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním*. 1. vyd. Brno: Paido, 2009. od s. 211-227, 17 s. neuveden. ISBN 978-80-7315-191-1.
- OAKLEYOVÁ, A. *Pohlaví, gender a společnost*. Praha: Portál, 2000.
- PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-709-1.
- PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova*. 1. vyd. Praha : ISV, 2001. 211 s. ISBN 80-85866-72-2.
- ROUS, J. *Romové – vhléd do problému*. Brno: MSD, 2003.
- ŘÍČAN, P. *S Romy žít budeme – jde o to jak*. Praha : Portál, 1998. 1. vyd. 144 s. ISBN 80-7178-250-5.
- ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*: sborník, zdroje a formy rasismu a netolerance, informace o národnostních menšinách, hry a cvičení pro žáky a studenty. 1. vydání: Praha: Portál, 1998. 80-7178-285-8
- ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vydání: Praha: Portál, 2001. 80-7178-648-9
- ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. 1. vyd. Praha : Portál, 1998, 203. s. ISBN 80-7178-285-8.
- ŠIŠKOVÁ, T. *Lidská práva proti rasismu*. Brno : Doplněk, 2001.
- ŠOTOLOVÁ, E. *Vzdělávání Romů*. 2. vyd. Praha : Grada, 2001. ISBN 0-80-247-0277-0. s. 44.
- ŠTĚPAŘOVÁ, E. *Sociálně-pedagogické faktory ovlivňující edukaci romských dětí: disertační práce*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra sociální pedagogiky, 2009.

Sociální práce:

- BEDNÁŘOVÁ, PELECH. *Sociální práce na ulici – streetworker*. Praha: Grada, 1999.
- HARTL, P. *Komunitní práce*. FF UK, Praha: 1993.
- HAWKINS, S. *Supervize v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2004.
- KLIMENTOVÁ. *Teorie a metody sociální práce*. Olomouc, UP, 2001. ISBN 80-244-0318-8.
- KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha : Portál, 1997. ISBN 80-7178-318-8.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Základy sociální práce*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-473-7.
- MATOUŠEK, O. *Práce s rizikovou mládeží*. Praha : Portál, 1996. ISBN 80-7178-064-2.
- MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-71782-262.
- NAVRÁTIL, P. *Úvod do teorií a metod sociální práce*. Brno: M. Zeman: 2000.
- RHODES, T. *Terénní práce s uživateli drog*. Brno: Albert, 1999. ISBN 80-85834-71-5.
- ŘEZNIČEK. *Metody sociální práce*. Praha: SLON, 1994. ISBN 80-85850-00-1.
- TOŠNER, SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-514-8.
- ÚLEHLA, I. *Umění pomáhat*. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 1999.

Sociální patologie:

- ČECH, T. *Primární drogová prevence a protidrogová výchova ve školách*. In STŘELEČEK, S. (ed.) *Studie z teorie a metodiky výchovy II*. Brno : MU, 2005, s. 140-152. ISBN 80-210-3687-7.
- ČECH, T. *Škola a sociálně patologické symptomy v projevech žáků*. In STŘELEČEK, S. (ed.) *Studie z teorie a metodiky výchovy*. Brno : MSD, 2002. ISBN 80-86633-00-4.

- HRONCOVÁ, J.; KRAUS, B. aj. *Sociální patologie pre sociálnych pracovníkov a pedagógov*. Banská Bystrica : Pedagogická fakulta UMB, 2006, 252 s. ISBN 80-8083-223-4.
- JEDLIČKA, R. a kol. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7312-038-0.
- JEDLIČKA, R.; KOŤA, J. *Aktuální problémy výchovy: Analýza a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže*. Praha : Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-555-8.
- JEDLIČKA, R.; KOŤA, J. *Analýza a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže*. Praha : Karolinum, 1998.
- KOLÁŘ, M. *Skrýty svět šikanování ve školách*. Praha : Portál, 1997. ISBN 80-71781-231.
- MATOUŠEK, O.; KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-226-2.
- MÜHLPACHR, P. *Sociopatologie*. Brno : MU, 2008, 195 s. ISBN 978-80-210-4550-7.
- NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-432-X.
- ONDREJKOVIČ, P. aj. *Protidrogová výchova*. Bratislava : Veda, 1999. ISBN 80-224-0553-1.
- ONDREJKOVIČ, P. aj. *Sociální patololgia*. Bratislava : Veda, 2001. ISBN 80-224-0685-6.
- ŘÍČAN, P. *Agresivita a šikana mezi dětmi*. Praha : Portál, 1995. ISBN 80-7178-049-9.
- SEKOT, A. *Úvod do sociální patologie*. Brno : Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5261-1.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.

Pedagogika volného času:

- HÁJEK, B.; HOFBAUER, J.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Současné trendy*. Praha : Portál, 2008, 240 s. 978-80-7367-473-1.
- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha : Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- HOFBAUER, B. *Participace dětí a mládeže na životě společnosti. Evropské struktury a jejich aktivity*. 1. vyd. Praha : Duha, 2003, 70 s.
- HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1
- MANSFELDOVÁ, Z.; KROUPA, A. (eds.) *Participace a zájmové organizace v České republice*. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2005, 245 s. ISBN 80-86429-53-9.
- MILLEROVÁ, S. *Psychologie hry*. Praha : Panorama, 1978.
- Národní institut dětí a mládeže. *Metodika pro podporu tvorby ŠVP ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. Praha : ÚIV, Tauris, 2007, 100 s. ISBN 978-80-86784-03-8.
- NĚMEC, J. aj. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno : Paido, 2002, 120 s. ISBN 80-7315-012-3.
- NĚMEC, J. *Od prožívání k požitkářství. Výchovné funkce hry a její proměny v historických koncepcích pedagogiky*. Brno : Paido, 2002, 112 s. ISBN 80-7315-006-9.
- PÁVKOVÁ, J.; HÁJEK, B. aj. *Pedagogika volného času. Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 3. aktualiz. vydání. Praha : Portál, 2002, 220 s. ISBN 80-7178-711-6.
- PŘADKA, M. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. Dotisk 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2002, 93 s. ISBN 80-210-2033-4.
- SPOUSTA, V. aj. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. Brno : MU, 1997. ISBN 80-210-1007-X.
- VÁŽANSKÝ, M. *Volný čas a pedagogiky zážitku*. Brno : MU, 1992.
- VÁŽANSKÝ, M., SMĚKAL, V. *Základy pedagogiky volného času*. Brno : Paido, 1995.

Pedagogika:

- BERTRAND, Y. *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál, 1998.
- Bílá kniha. Národní program rozvoje vzdělávání v ČR*. Praha: MŠMT, 2001. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: VUP, 2003.
- BREZINKA, W. *Východiska k poznání výchovy*. Brno: L. Marek, 2001.
- CIPRO, M. *Galerie světových pedagogů*. Praha: M. Cipro, 2002.
- HAVLÍK, R. *Sociologie výchovy a školy*. Praha: Portál, 2007.
- HORKÁ, H. *Výchova pro 21. století*. Brno: Paido, 2000.
- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002.
- KARNSOVÁ, M. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem*. Praha: Portál, 1994.
- KOLÁŘ, Z., NAVRÁTIL, S., ŠIKULOVA, R. *Školní hodnocení a jeho současné problémy*. Ústí nad Labem: UJEP, 1998.
- KUČEROVÁ, S. *Člověk - hodnoty - výchova*. Prešov: ManaCom, 1996.
- MAREŠ, J. *Styly učení žáků a studentů*. Praha: Portál, 1998.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. Dostupné na: www.msmt.cz
- MOŽNÝ, I. *Česká společnost. Nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002.
- NĚMEC, J. *Od prožívání k požitkářství: výchovné funkce hry a její proměny v historických koncepcích pedagogiky*. Brno : Paido, 2002.
- PETRUSEK, M., MAŘÍKOVÁ, H., VODÁKOVÁ, A. *Sociální a kulturní antropologie*. Praha: Slon, 2000.

- PETRUSEK, M., MILTOVÁ, A., VODÁKOVÁ, A. *Sociologické školy, směry a paradigmaty*. Praha: Slon, 2000.
- POL, M. *Škola: organizace běžná, specifická či snad pospolitost?* In: *Studia paedagogica*, roč. 1998-1999. U 34. Brno: FF MU, 2000, s. 59-80.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 1998.
- PRŮCHA, J. *Pedagogická evaluace*. Brno: MU, CDV, 1996.
- PRŮCHA, J. *Učitel. Současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002.
- PRŮCHA, J. *Vzdělávání a školství ve světě*. Praha: Portál, 1999.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2005.
- SCHOENEBECK, H. *Život s dětmi bez výchovy*. Pardubice: UP, 1997.
- SINGULE, F. *Současné pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. Praha: SPN, 1992.
- SKALKOVÁ, J. *Pedagogika a výzvy nové doby*. Brno, 2004.
- SOLFRONK, J. *Zkoušení a hodnocení žáků*. Praha: PdF UK, 1996.
- SOUKUP, V. *Dějiny antropologie*. Praha: Karolinum, 2004.
- STŘELEČEK, S. (ed.) *Studie z teorie a metodiky výchovy II*. Brno : MU, 2005. ISBN 80-210-3687-7.
- STŘELEČEK, S. (ed.) *Studie z teorie a metodiky výchovy*. Brno : MSD, 2002. ISBN 80-86633-00-4.
- SUP, J. *Cvičení vybraných pedagogických dovedností učitele*. Brno: VUT, 1988.
- SUP, J. *Predikce studijní úspěšnosti jako specifická součást řízení vých.-vzd. procesu*. Praha: SPN, 1986.
- SVOBODOVÁ, J., JŮVA, V. jun. *Alternativní školy*. Brno: Paido, 1996.
- THOMPSON, J. B. *Média a modernita*. Praha: Karolinum, 2004.
- TONUCCI, F. *Vyučovat nebo naučit?* Praha: PdF UK, 1991.
- TRETERA, I. *Nástin dějin evropského myšlení. Od Thalety k Rousseauovi*. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996.
- Výzkumný ústav pedagogický. Dostupné na: www.vup.praha.cz
- Vzdělání a sociální spravedlnost v zemích OECD*. Praha: Gnosis, 1998.
- WALTEROVÁ, E. *Kurikulum: Proměny a trendy v mezinárodní perspektivě*. Brno : MU, 1994.

Aplikovaná psychologie:

- ATKINSONOVÁ, R. L. aj. *Psychologie*. Praha : 1995.
- BALCAR, K. *Úvod do studia psychologie osobnosti*. Praha : SPN, 1983.
- ČÁP, J, MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha : Portál, 2001.
- EYSENCK, M. W.; KEANE, M. T. *Kognitivní psychologie*. Praha : Academia, 2008.
- GJURIČOVÁ, Š.; KUBIČKA, J. *Rodinná terapie. Systemické a narativní přístupy*. Praha : Grada Publishing, 2003.
- GOLEMA, D. *Emocionální inteligence*. Praha : Columbus, 1998.
- HAMILTON, I. S. *Psychologie stárnutí*. 1. vyd. Praha : Portál, 1999. 319 s. ISBN 80-7178-274-2.
- HANUŠ, H. *Obecná psychiatrie*. 1. vyd. Praha : Vydavatelství Karolinum, 1997. 182 s. ISBN 80-7184-382-2.
- HAYESOVÁ, N. *Základy sociální psychologie*. Praha : Portál. 2003
- HEWSTONE, M.; STROEBE, W. (ed.). *Sociální psychologie :moderní učebnice sociální psychologie*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2006. 769 s. ISBN 80-7367-092-5.
- HOSKOVEC, J. aj. *Psychologie XX. století*. Praha : Karolinum, 2002.
- KERLINGER, F.N. *Základy výzkumu chování*. Praha : Academia, 1972.
- KOHOUTEK, R. *Základy užité psychologie*. Brno : Cerm, 2002.
- KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha : Portál, 1997.
- KRATOCHVÍL, S. *Základy psychoterapie*. Praha : Portál, 1997.
- LANGMEIER, J; BALCAR, K.; ŠPITZ, J. *Dětská psychoterapie*. Praha : Portál, 2003.
- LANGMEIER, J; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha : Grada, 1998. ISBN 80-7169-195-1.
- MACEK, P. *Adolescence*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2003. 143 s. ISBN 80-7178-747-7.
- MAREŠ, J. *Styly učení*. Praha : Portál, 1997. ISBN 8071782467.
- NAKONEČNÝ, M. *Encyklopedie obecné psychologie*. Praha : 1997.
- NAKONEČNÝ, M. *Úvod do psychologie*. Praha : Academia, 2003.
- NAKONEČNÝ, M. *Základy psychologie*. Praha : 1998.
- PIAGET, J. *Psychologie inteligence*. Praha : Portál, 1997.
- PIAGET, J.; INHELDER, B. *Psychologie dítěte*. Vyd. 4. Praha : Portál, 2001. 143 s. ISBN 80-7178-608-X.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha : Portál, 1997. ISBN 80-7178-631-4.
- ŘEZÁČ, J. *Sociální psychologie*. Brno : Paido, 1998.
- ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. 2., přeprac. vyd., v Portá. Praha : Portál, 2004. 390 s. ISBN 80-7178-829-5.
- SMEKAL, V. *Pozvání do psychologie osobnosti*. Brno : Barrister&Principál, 2002.
- STERNBERG, R. *Kognitivní psychologie*. Praha : Portál. 2002.

STRAUSS, CORBINOVÁ. *Základy kvalitativní metodologie*. Brno : Lata, 1999.

SVOBODA, M.; ČEŠKOVÁ, E.; KUČEROVÁ, H. *Psychopatologie a psychiatrie pro psychology*. Praha : Portál, 2006. 320 s. ISBN 80-7367-154-9.

ŠULOVÁ, L. *Raný psychický vývoj dítěte*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 2004. 247 s. ISBN 80-246-0877-4.

ŠVANCARA, J. *Úvod do kognitivní psychologie*. Brno : MU Brno, 2003.

ZEIG, J. K. *Umění psychoterapie*. Praha : Portál, 2005.

ZVOLSKÝ, P. *Speciální psychiatrie*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova, 1996. 206 s. ISBN 80-7184-203-6.

ZVOLSKÝ, P. *Obecná psychiatrie*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2003. 192 s. ISBN 80-7184-690-2.